

KVALITETSDEKLARATION

Biotopskydd och naturvårdsavtal

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk och fiske.

Statistikområde

Miljö och sociala värden i skogsbruket.

Produktkod

JO1402

Referenstid

2018

Innehållsförteckning

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll.....	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	5
1.2.4 Redovisningsgrupper	5
1.2.5 Referenstider	5
2 Tillförlitlighet.....	5
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	6
2.2.2 Ramtäckning.....	6
2.2.3 Mätning.....	6
2.2.4 Bortfall.....	8
2.2.5 Bearbetning	8
2.2.6 Modellantaganden	8
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	8
3 Aktualitet och punktlighet.....	8
3.1 Framställningstid	8
3.2 Frekvens	8
3.3 Punktlighet	8
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	8
4.1 Tillgång till statistiken	8
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	8
4.3 Presentation	9
4.4 Dokumentation	9
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	9
5.1 Jämförbarhet över tid	9
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	9
5.3 Sam användbarhet i övrigt	9
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet.....	10
E EU-reglering och internationell rapportering.....	10
F Historik.....	10
G Kontaktuppgifter.....	10
Bilaga 1.....	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistik om biotopskydd och naturvårdsavtal på skogsmark är en viktig del i statistiken om skog som undantagits från skogsbruk (skyddad skog). Vidare visar statistiken hur mycket statliga medel som används för att finansiera ersättningar för biotopskyddsområden och för naturvårdsavtal.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Användare utöver Skogsstyrelsen är andra myndigheter, departement, internationella organ (t.ex. UNECE och FAO), forskningsinstitutioner, skogsbruket samt media. Utöver ett allmänt intresse för hur stora skyddade arealer som finns så används siffrorna även till att följa upp miljömålet Levande skogar.

Uppgifter om biotopskyddsområden och naturvårdsavtal används för att ge en helhetsbild av ”Skyddad natur” i ett statistiskt meddelande från SCB (MI 41 SM 1301). Meddelandet, som innehåller officiell statistik om skyddad natur, publiceras på SCB:s hemsida.

Uppgifter om områdesskydd som biotopskydd och naturvårdsavtal används bland annat som beslutsunderlag och/eller uppföljning för olika strategier som t.ex. Nationell strategi för formellt skydd av skog, se <https://www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/skydda-skog/>

1.2 Statistikens innehåll

Uppgifterna bygger på Skogsstyrelsens interna ärendehanteringssystem Navet. Navet inkluderar samtliga av Skogsstyrelsen beslutade biotopskyddsområden och tecknade naturvårdsavtal.

I statistiken redovisar vi antal respektive areal för biotopskyddsområden och områden med naturvårdsavtal på skogsmark. Arealen fördelas på landareal och produktiv skogsmark där landareal förutom produktiv skogsmark i förekommande fall även innehåller areal för skogligt impediment och andra ägoslag på land. Redovisning sker per län samt på ett antal olika biotop typer. För vissa län specificerar vi även arealer som finns ovan gränsen för fjällnära skog. Vidare inkluderas de ersättningar för biotopskyddsområden och naturvårdsavtal.

1.2.1 Objekt och population

Populationen består av alla fram till mättdpunkten beslutade biotopskyddsområden och tecknade naturvårdsavtal. Mättdpunkten är den 31 december.

1.2.2 Variabler

Variabler (antal)	Definitioner
Biotopskyddsområde	Beslut om biotopskydd ska ha skett under året för att biotopskyddsområdet ska inkluderas i statistiken för det aktuella året. I biotopskyddsområdet får inte någon aktivitet utföras som kan skada naturmiljön (enligt miljöbalken) för vilket skogsägaren (vid bildandet) ersätts för genom en allframtid ersättning.
Naturvårdsavtal	Område för vilket naturvårdsavtal tecknats med markägare ska ha avtalats under året för att naturvårdsavtalet ska inkluderas i statistiken för det aktuella året.
Områden med höga sociala värden	Sedan 2015 finns också möjlighet att teckna naturvårdsavtal för områden med höga sociala värden. För dessa områden är utgångspunkten att bevara och utveckla skogar med höga sociala värden, det vill säga de värden som skapas av människans upplevelser av skogen.
Län	Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Dalarna, Gävleborg Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbottens län.
Ovan/nedan fjällnära skog	Skiljer för vissa län (Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) på om biotopskyddsområdet eller naturvårdsavtalet innehåller arealer som finns ovanför eller nedanför gränsen för fjällnära skog. Exakta geografiska gränser för fjällnära skog framgår av SKSFS 1991:3.
Areal	Anges för landareal och produktiv skogsmark. Definition av produktiv skogsmark enligt Skogsvårdslagen.
Antal	Antal biotopskyddsområden och naturvårdsavtal. Ett biotopskyddsområde bildas vanligen som ett område även om det går över flera fastigheter. Ett område lämpligt för naturvårdsavtal som sträcker sig över flera fastigheter blir generellt ett avtal per fastighet.
Ersättning	Avser överenskommen ersättning i kr för biotopskyddsområdet eller naturvårdsavtalet.
Ersättning för naturvårdande skötsel	Ersättning i kr. OBS! Uppgiften finns inte med i redovisningen för 2018.
Naturtyper för biotopskyddsområden	Alkärr Brandfält Hassellundar och hasselrika skogar Kalkmarksskogar Källor med omgivande våtmarker Lövbrännor Mark med mycket gamla träd Mindre vattendrag och småvatten med omgivande mark Myrholmar Ras- eller bergbranter Ravinskogar Rik-och kalkkärr Strand- eller svämskogar Strand- eller vattenmiljöer Äldre betespräglad skog Äldre naturskogsartade skogar Äldre sandskogar Örtrika allundar Örtrika sumpskogar
Naturtyper för Naturvårdsavtal	Anlagda brandfält Boplatser, spelplatser, växtplatser Kantzoner, korridorer, bäckar, raviner

	Kulturmarker, hagar, skogsbeten Lövbränneliknade successionsmarker Naturskogsartad barrskog Naturskogsartad lövskog Ädellövskog Öar, myrholmar
--	---

1.2.3 Statistiska mått

Summering av ingående antal, arealer i hektar och ersättning i tusental kronor.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Vi redovisar områden med biotopskydd respektive naturvårdsavtal var för sig på följande sätt:

- Antal objekt, landareal och produktiv skogsmarksareal redovisas per län, landsdelar, biotoptyper och för hela landet.
- Antal fjällnära objekt, landareal och produktiv skogsmarksareal i fjällnära skog redovisas per län, landsdelar, biotoptyper och för hela landet.
- Ersättningar redovisas per landsdel, biotoptyper och för hela landet.
- Ersättningar redovisas även per län men då inte uppdelat på biotoptyper.

Variablerna finns i två olika tabeller, dels en med ackumulerade uppgifter och dels en med nytillkomna objekt senaste året.

1.2.5 Referenstider

Årsvisa uppgifter 1993–2018 för naturvårdsavtal och 1994–2018 för biotopskydd. Ackumulerade uppgifter till och med 2018 för båda skyddsformerna.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Databasen håller en god kvalitet.

2.2 Osäkerhetskällor

I det historiska materialet har arealuppgifter reviderats eftersom det idag finns säkrare mätmetoder med modern teknik.

Problem har funnits med övergången från att ha en dedikerad databas till ett ärendehandläggningssystem vilket för statistiken för 2013 innebar att denna korrigerades då större andel areal hamnat under produktiv skogsmark.

Registret uppdateras och rättas löpande. Det händer att beslut om biotopskydd överklagas och ändras. Det händer även att objekt, särskilt naturvårdsavtal, upphör att gälla. Det kan t.ex. bero på att avtalstiden tar slut eller att området ombildas till annan skyddstyp. Uppgifter för ett visst år kan alltså se annorlunda ut om Skogsstyrelsen skulle ta fram dem ur Navet vid ett senare tillfälle.

I dagsläget finns ingen fungerande dokumentation av vilka rättningar som görs i databasen. Det innebär att vi har valt att inte rätta äldre uppgifter i samband med att det nya året publiceras.

Vi har också valt att inte publicera statistik över ersättningar på länsnivå och biotoptyp. Det har att göra med att ersättningsnivåer för enskilda objekt lätt kan röjas då det är få objekt inom vissa län och biotoptyper. Vi gör inte samma bedömning när det gäller redovisningen av antal objekt och arealer. Skogsstyrelsen redovisar dessa uppgifter i [kartform](#).

För biotopskydd gäller att utbetalning av ersättning i de flesta fall sker inom en månad från det att beslutet vunnit laga kraft, dvs högst 7 veckor efter det att beslutet tagits

(först tre veckor då det finns möjlighet att överklaga och sedan högst fyra veckor för att administrera utbetalningen). Oftast sker utbetalning inom 4 veckor. Om beslutet överklagas betalas ersättning ut först när dom i ärendet kommit vilket kan dröja ett eller flera år.

Detta innebär även att ersättning som överenskoms sent under året inte betalas ut innan året är slut. Statistiken över ersättningar är alltså inte samma som den faktiskt utbetalade ersättningen.

Skogsstyrelsen får fatta beslut om biotopskydd utan att vara överens om ersättningen med markägaren. Då registreras ersättningen som 0 kr i beslutet. Överenskommelse om ersättning ska då ske senast ett år efter det att beslutet vunnit laga kraft, vilket innebär att uppgifter om ersättning i statistiken inte omfattar samtliga beslut som fattats under året. I de fall överenskommelse inte kan nå fattas beslut om ersättning av domstol. Det sker i enstaka fall varje år. Totalt sedan 1993 har det skett omkring 20-30 gånger.

2.2.1 Urval

Det sker inget urval då detta är en totalundersökning. Det finns dock vissa avgränsningar i populationen som beskrivs under ramtäckning nedan.

2.2.2 Ramtäckning

Denna statistik omfattar biotopskyddsområden bildade av Skogsstyrelsen på skogsmark. I Skogsstyrelsens allmänna råd till 7 kap. 11 § miljöbalken (1998:808) och 6 § förordningen (1198:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ([SKSFS 2013:1](#)) finns en beskrivning av de biotop typer som Skogsstyrelsen har förordnande att besluta om biotopskyddsområde för.

Biotopen ska vara belägen på mark som omfattas av skogsvårdslagen och stämma överens med någon av biotopbeskrivningarna. Biotopskyddsområdet får inte innefatta mark som ligger i omedelbar anslutning till bebyggelse.

Skogsstyrelsen tecknar naturvårdsavtal i huvudsak på områden som omfattas av bestämmelser i skogsvårdslagen, undantagsvis kan andra ägoslag (exempelvis jordbruksmark) ingå med högst 25 % av avtalets areal. Ädellöv, hagmark och impediment betraktas i detta sammanhang inte som annat ägoslag och kan därför ingå i större omfattning.

Populationen är alla biotopskyddsområden och naturvårdsavtal som beslutats under innevarande år. Det innebär att i de fall där processen med att bilda biotopskyddsområdet eller naturvårdsavtalet är pågående ska området inte inkluderas i det aktuella årets statistik.

Naturvårdsavtal är tidsbegränsade civilrättsliga avtal och bara de naturvårdsavtal där avtalstiden inte gått ut inkluderas. Så kallade vitryggsavtal (civilrättsligt avtal som liknar naturvårdsavtal) och Ekoparker som bildats utan ersättning finns inte i databasen och inkluderas inte i statistiken.

2.2.3 Mätning

Biotopskyddsområden

Nedanstående beskrivning utgår ifrån Skogsstyrelsens Rutin - Bildande av biotopskyddsområde och fokuserar på de variabler som utgör ett underlag för framställning av statistiken. Det insamlingsförfarande som beskrivs här omfattar inte prioritering av objekt som föregår initiering av ett biotopskyddsärende.

Vid ärendehandläggningen registrerar vi uppgifterna i ett ärendehanteringssystem. Initialt gör biotopskyddshandläggaren en inmätning av områdets gräns i terrängen med GPS. Därefter ritar hen in uppgifterna (med GPS underlag) i

ett kartskikt och utifrån detta summeras en areal. Därefter registrerar hen uppgifter om areal, län, kommun, fastighet och biotoptyp.

I den vidare ärendehandläggningen tillförs efterhand information om ersättning i och med att vi gör en värdering av skogsmarken (enligt Skogsstyrelsens rutiner). Ersättningen kan avse intrångsersättning men även annan ersättning som ska kompensera sakägare för övrig ekonomisk skada kan ingå. Den ersättning som vi redovisar i statistiken är total ersättning och inkluderar alltså även eventuell annan ersättning. Överenskommelse om ersättning kan även träffas utan värdering om alla parter är överens om det.

Avslutningsvis fattar vi beslut om biotopskyddsområde och skriver in datum för detta och när beslutet träder i laga kraft i ärendehandläggningssystemet.

Om vi fattar beslut utan överenskommelse med markägaren om ersättning skickar vi en påminnelse 9 månader efter att beslutet vunnit laga kraft om att rätten till ersättning måste väckas senast 12 månader efter att beslutet vunnit laga kraft. Fastställd ersättning inkluderar vi i systemet efterhand som domstol fastställt denna.

Naturvårdsavtal

Nedanstående beskrivning utgår ifrån Skogsstyrelsens Rutin - Handläggning av naturvårdsavtal och fokuserar på de variabler som utgör ett underlag för framställning av statistiken. Det insamlingsförfarande som beskrivs här omfattar inte prioritering av objekt som föregår initiering av ett naturvårdsavtal.

Dialog kring ett tänkbart naturvårdsavtal kan initieras både av en enskild markägare eller av Skogsstyrelsen. När ett sammanhängande område som är aktuellt för naturvårdsavtal berör flera fastigheter, upprättas normalt ett avtal för varje fastighet, om det inte är samma ägare till fastigheterna.

Initialt gör handläggaren (och eventuellt fastighetsägaren) en avgränsning varefter handläggaren gör en inmätning av områdets gräns i terrängen med GPS. Uppgifterna ritas därefter (med GPS underlag) in i ett kartskikt och utifrån detta summeras en areal. Därefter registreras uppgift om areal, län, kommun, fastighet och naturtyp in i ärendehanteringssystemet.

I den vidare ärendehandläggningen tillförs efterhand information om ersättning som beräknas enligt principer i Rutin – tillämpning av naturvårdsavtal. Ersättningen består av två delar. Dels utgår en fast ersättning om 8 000 kr per hektar för varje tecknat naturvårdsavtal samt att ersättnings lämnas för ca 60 % av rotnettot för det aktuella området. Rotnettot beräknas genom multiplikation av skattad volym för området och ett genomsnittligt värde för den stående volymen. Till avtalet kan bifogas en bilaga där det finns en utförligare beskrivning av områdets naturvårdsmål och eventuell framtida skötsel. Även avtalets längd registreras i systemet.

Avslutningsvis undertecknas naturvårdsavtalet av berörda parter och handläggaren registrerar datum för detta i ärendehandläggningssystemet.

Registrering av nya biotopskyddsområden och naturvårdsavtal sker kontinuerlig under året. I början av februari tas statistiken fram ur

ärendehandläggningssystemet Navet med hjälp av en rapportgenerator. Framställningstiden för statistiken samt analys och kontroll före publicering uppskattas till fyra veckor.

2.2.4 Bortfall

Inget bortfall.

2.2.5 Bearbetning

Statistiken består av summeringar av objektsvisa uppgifter. Endast beslutade biotopskyddsområden och för året gällande naturvårdsavtal ingår i statistiken.

Naturvårdsavtal är tidsbegränsade och framöver kommer vi även att redovisa de naturvårdsavtal som upphört att gälla. Naturvårdsavtal kan även upphöra att gälla på grund av att de ersätts av ett annat formellt skydd, biotopskydd eller naturreservat.

Om Skogsstyrelsen och markägaren inte är överens om ersättning för biotopskydd kan beslut om biotopskydd fattas men utbetalning av ersättning dröja. I dessa fall är ersättningen i statistiken satt till 0 kr. Det innebär att statistiken över arealer och antal objekt omfattar alla beslutade objekt medan statistiken över ersättning bara omfattar objekt som har registrerad ersättning.

När det gäller naturvårdsavtal finns inte motsvarande problem i och med att det inte kan bli något avtal om inte Skogsstyrelsen och markägaren är överens om ersättningen.

2.2.6 Modellantaganden

-

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Vi gör inte någon preliminär statistik.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

I januari gör vi ett uttag ur ärendehandläggningssystemet avseende läget den 31 december året innan. Därefter genomför vi ett antal analyser och publicerar statistiken i februari (5 februari detta år).

3.2 Frekvens

Vi publicerar statistiken en gång per år. Statistiken visar det aktuella läget 31 december året innan.

3.3 Punktlighet

Enligt publiceringsplan.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Vi publicerar statistiken i Skogsstyrelsens statistikdatabas och i ett årligt Statistiskt meddelande. Båda är tillgängliga utan kostnad via Skogsstyrelsens hemsida.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Statistiken går att redovisa per kommun men vi har i dagsläget inte några planer på att göra det kontinuerligt. Skulle någon vilja ha tillgång till kommunvisa uppgifter fattar vi beslut från fall till fall huruvida vi har resurser att ta fram det.

4.3 Presentation

Vi publicerar statistiken i <https://www.skogsstyrelsen.se/statistik/statistikdatabas/> och i ett årligt Statistiskt meddelande. Båda finns tillgängliga på Skogsstyrelsens webbplats. På webbplatsen finns även ett urval av resultaten som diagram och text på en egen <https://www.skogsstyrelsen.se/statistik/statistik-efter-amne/biotopskydd-och-naturvardsavtal/>

I statistikdatabasen kan användaren skraddarsy tabeller och diagram med den statistik som önskas. Dessa kan laddas ner på egen dator i olika filformat bland annat Excel. Det finns även möjlighet att spara ner sökningar och att via API: er få tillgång till uppdaterad statistik direkt på sin egen webbplats.

Vid tidpunkten för publiceringen lägger vi ut en nyhet om att statistiken är publicerad på Skogsstyrelsens webbplats. När det gäller biotopskydd och naturvårdsavtal går vanligtvis även ett pressmeddelande ut.

Den som vill kan prenumerera på statistiknyheter genom att kontakta surendra.joshi@skogsstyrelsen.se.

Publiceringen sker 9.30 på publiceringsdagen.

4.4 Dokumentation

Förutom viss förklarande text i statistiska meddelanden och denna kvalitetsdeklaration finns ingen ytterligare information om statistiken. Det går bra att kontakta någon av kontaktpersonerna om du vill veta mer.

5 Jämförbarhet och sam användbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Nya rutiner och årsserier togs fram 2006 och jämförbarheten i tiden är därefter god. De få län med kända svagheter i det historiska materialet kan få små svängningar i årsserierna.

Vid jämförelser år från år i de publicerade tabellerna måste man vara medveten om att det kan ha skett rättningar i äldre objekt. Dessa rättningar är inte gjorda i de tabeller som presenteras i statistiska meddelanden och i Skogsstyrelsens statistikdatabas.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Det kan vara av intresse att jämföra mellan olika län. Man måste då beakta att länen har olika mycket produktiv skogsmark och att förekomst av olika naturtyper varierar över landet.

5.3 Sam användbarhet i övrigt

Statistiken om biotopskyddsavtal och naturvårdsavtal redovisas tillsammans med andra uppgifter om skyddad produktiv skogsmark i det statistiska meddelandet ”Skyddad natur” som publiceras av SCB.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Varje år redovisas läget 31 december året innan. I samband med att ett nytt år redovisas revideras inte de tidigare uppgifterna. Vi vet att det sker uppdateringar för enstaka objekt. Det innebär att det inte går att summera de årsvis nytillkomna objekten och få den faktiska totalen.

Se även avsnitt 2.2.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Kvalitetsdeklarationen avser officiell statistik.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

C Bevarande och gallring

Vi skickar en digital kopia av statistiskt meddelanden (SM) och denna kvalitetsbeskrivning till Kungliga biblioteket.

Det sker ingen gallring av primärdata.

D Uppgiftsskyldighet

Ej relevant då det rör sig om registerbearbetning.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken regleras inte av något EU regelverk. Uppgifterna om skyddade arealer ingår dock i rapportering av uppgifter om skyddade skogsmarksarealer till bl.a. UNECE. Någon primär rapportering sker dock inte men uppgifterna efterfrågas med jämna mellanrum.

F Historik

De första biotopskyddsområdena bildades 1994 och bildandet av naturvårdsavtal har pågått sedan 1993. När miljöbalken kom 1999 reglerades i 7 kap 11 § att speciella och/eller värdefulla miljöer kan skyddas och att myndighet eller kommun i det enskilda fallet får besluta att ett område ska utgöra ett område. Att Skogsstyrelsen har rätt att besluta om biotopskyddsområden på skogsmark framgår av 6 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd.

Uppgifter om biotopskyddsområden och naturvårdsavtal har sedan dess funnits hos Skogsstyrelsen (och tidigare Skogsvårdsstyrelserna) och de totala arealerna och ersättningarna ingår sedan ett antal år tillbaka i den officiella statistiken.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet: Skogsstyrelsen

Kontakt: Katarina Ekberg

E-post: katarina.ekberg@skogsstyrelsen.se

Telefon: 036-35 93 44

Kontakt: Göte Eriksson

E-post: gote.eriksson@skogsstyrelsen.se

Telefon: 090-15 83 08

Bilaga 1.

Streckat område är ovan gränsen för fjällnära skog.

